

Správa sociálního zabezpečení

Předmět a systém práva SZ

Prameny práva SZ

Funkce práva SZ

Sociální politika a sociální zabezpečení

- člověk je tvor společenský
- vždy má potřebu sociálního bezpečí (od zabezpečení fyzické podstaty až po zabezpečení proti hospodářským rizikům a určitý životní standard)
- postupně hledá způsoby tohoto zabezpečení
- vyvíjí se i vztah státu k sociálnímu bezpečí
- sociální stát

Sociální politika

- definice vlastní:
- cílevědomá činnost subjektů, která směřuje k vytváření vhodných podmínek pro všestranný rozvoj jedince
- subjekty sociální politiky
 - stát
 - zaměstnavatel
 - obec
 - církve a charitativní sdružení
 - občanská sdružení
 - občan sám a jeho rodina

Sociální zabezpečení jako právní odvětví

Souhrn právních norem, které upravují chování subjektů ve společenských vztazích vznikajících při poskytování hmotného zabezpečení či jiné pomoci fyzickým osobám, které v důsledku sociálních událostí, právem akceptovaných, takové plnění či pomoc potřebují

Právo sociálního zabezpečení – předmět právní úpravy

- při poskytování zdravotní péče
- při zabezpečení v dočasné pracovní neschopnosti
- při zabezpečení v dlouhodobé a trvalé pracovní neschopnosti
- při zabezpečení těhotných žen, matek
- při zabezpečení výchovy a výživy dětí v rodině
- při zabezpečení ve stáří
- při ztrátě živitele
- při sociální potřebnosti
- v nezaměstnanosti
- při pracovních úrazech a nemocích z povolání

System práva sociálního zabezpečení

- Sociální pojištění
 - zdravotní pojištění – určeno všem fyzickým osobám s trvalým pobytem na území ČR, řeší otázky úhrady za poskytování zdravotní péče
 - nemocenské pojištění – určeno ekonomicky aktivním osobám, nahrazuje ztrátu příjmu při krátkodobé sociální události
 - důchodové pojištění – určeno osobám, které dlouhodobě nebo trvale nemohou být ekonomicky aktivní, nahrazuje ztrátu příjmu
 - *úrazové pojištění – určeno zaměstnancům, nahrazuje ztrátu příjmu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání*
- státní sociální podpora – určeno fyzickým osobám s trvalým pobytem na území ČR, nástroj pomoci rodinám s dětmi
- sociální pomoc – určeno osobám s trvalým pobytem na území ČR, které jsou sociálně potřebné

Prameny práva sociálního zabezpečení

- normativní právní akty
- normativní smlouvy
- právní precedenty
- obyčeje

Normativní právní akty

- pestrost sociálních událostí, při nichž je poskytováno plnění
- vnitřně strukturovaný systém s relativní nezávislostí jednotlivých systémových součástí
- prameny nutno diferencovat podle systémových součástí

Veřejné zdravotní pojištění

- zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- a další

Nemocenské pojištění

- zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění
- zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Důchodové pojištění

- zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem, ve znění pozdějších předpisů
- řada prováděcích předpisů, zejména
 - nařízení vlády o stanovení všeobecného vyměřovacího základu a přepočítacího koeficientu
 - nařízení vlády o zvýšení důchodů

Státní sociální podpora

- zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů

Sociální péče

- zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů ČR na úseku sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

Normativní smlouvy

- mezinárodní smlouvy mnohostranné
 - mezinárodní pakt o občanských a politických právech
 - mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech
 - Evropská sociální charta
 - Evropský zákoník sociálního zabezpečení
 - úmluvy Mezinárodní organizace práce
- mezinárodní smlouvy dvoustranné
 - smlouvy o sociální politice, sociálním zabezpečení, zdravotním pojištění, zejména se sousedními státy (např. smlouva se SR, Francií a dalšími)
- kolektivní smlouvy

Funkce

sociálního zabezpečení

- **funkcí právního odvětví rozumíme účel, cíl, k němuž příslušné právní odvětví směřuje:**
 - ekonomická
 - ochranná
 - psychologická
 - stimulační
 - + obecné funkce práva (regulační a preventivně výchovná)